

Wrocław, 9 stycznia 2023

Protokół z posiedzenia Zespołu ds. Jakości Kształcenia Wydziału Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska Uniwersytetu Wrocławskiego

z dnia 9 stycznia 2023

Forma spotkania: online na platformie MS TEAMS, godz. 13:00—15:15.

Lista obecności

L.p.	Członkowie ZJK WNZKŚ	Obecność
1.	dr hab. Waldemar Spallek (przewodniczący)	+
2.	dr hab. Agnieszka Latocha-Wites, prof. UWr (IGRR)	+
3.	dr Magdalena Modelska (z-ca Dyrektora ING ds. dydaktycznych)	+
4.	dr Jolanta Muszer (ING)	—
5.	dr Małgorzata Wieczorek (z-ca Dyrektora IGRR ds. dydaktycznych)	+
6.	mgr Daniel Buczko (ING, doktorant)	+
7.	mgr Grzegorz Walusiak (IGRR, doktorant)	—
8.	Dawid Wiecki (ING, student)	—
9.	wakat	—

Spotkanie otworzył przewodniczący, który następnie procedował je według zaaprobowanego programu:

1. zaopiniowanie nowego **regulaminu praktyk zawodowych**,
2. zaopiniowanie zmian w programie studiów pierwszego stopnia na kierunku **geografia**,
3. zaopiniowanie zmian w programie studiów pierwszego stopnia na kierunku **gospodarka przestrzenna**,
4. zaopiniowanie zmian w programie studiów pierwszego stopnia na kierunku **turystyka**,
5. omówienie działań w celu zwiększenia liczby wypełnianych **ankiet studenckich**,
6. **wolne wnioski**.

1. Zaopiniowanie nowego regulaminu praktyk zawodowych

W związku ze zmianą regulacji uczelnianych dotyczących praktyk (Zarządzenie nr 187/2022 Rektora UWr), na WNZKŚ powołano zespół pod kierownictwem dr. Krzysztofa Krawczyka, który przygotował nowelizację wydziałowego regulaminu praktyk. Podkreślono, że regulacje ogólnouczelniane, w których opracowaniu brali udział: dr hab. Waldemar Spallek (jako członek Komisji ds. opracowania zasad organizacji praktyk studenckich, powołanej zarządzeniem nr 148/2021 Rektora UWr), a na późniejszym etapie dr Magdalena Modelska (jako członek (UKJK),

czerpały z rozwiązań przyjętych wcześniej na naszym Wydziale w odpowiedzi na raport PKA po wizytacji kierunku geografia. Na naszym regulaminie wydziałowym wzorowały się także inne jednostki, jak np. WNHP. W efekcie obecnie opiniowane zmiany polegały głównie na doprecyzowaniu szczegółów procedur i dokumentacji. Nadmienić należy, że wcześniej regulamin uzyskał pozytywną opinię UKJK.

Z uznaniem podkreślono uniwersalność opiniowanego regulaminu, który uwzględnia różne formy realizacji praktyk. Dotyczy to przede wszystkim praktyk dyplomowych, które są częścią programów studiów drugiego stopnia na kierunkach: geografia, gospodarka przestrzenna i turystyka. Nie mają one tak precyzyjnie określonych ram realizacji i procedur ich weryfikacji, jak praktyki zawodowe nauczycielskie, a ich opiekunowie nie otrzymują wynagrodzenia za ich nadzorowanie. W związku z dużym zróżnicowaniem sposobów realizacji praktyk dyplomowych (od różnych form pracy pod opieką promotora, po staże w specjalistycznych firmach, związanych ze specjalnością wybraną na studiach), WZJK zarekomendował przyznanie wynagrodzenia dla opiekunów tych praktyk w formie 5 godzin dedykowanych temu celowi w obciążeniach.

Zespół pozytywnie zaopiniował wydziałowy regulamin praktyk i nie wniósł żadnych poprawek.

2. Zaopiniowanie zmian w programie studiów pierwszego stopnia na kierunku geografia

Zespołowi zostały przedłożone dokumenty związane z aktualizacją i modyfikacją programu studiów pierwszego stopnia na kierunku geografia, w celu jego dostosowania do obecnych wymagań formalnych i realnej sytuacji na Wydziale. Proponowane zmiany, zreferowane przez dr Małgorzatę Wieczorek, zastępcę dyrektora IGRR ds. dydaktycznych, brzmiały następująco:

- usunięcie 1 punkt ECTS za bhp i ppoż.;
- zapewnienie 5 ECTS za przedmioty humanistyczne;
- uzupełnienie 1 ECTS za przedmioty do wyboru, aby stanowiły one 30% ogólnej liczby punktów, czyli 54 ECTS (brak 1 ECTS nastąpił w wyniku skasowania punktów za zajęcia WF, traktowane wcześniej jako zajęcia do wyboru);
- wyrównanie liczby godzin kontaktowych na ćwiczeniach terenowych, dzięki czemu 1 dzień liczy się jako 6 godzin zajęć kontaktowych, zarówno dla studenta, jak i prowadzącego zajęcia;
- aktualizacja oferty przedmiotów do wyboru.

Pozostałe zmiany dotyczą wprowadzenia korekty godzin dla kilku przedmiotów, korekty nazwy oraz zmianie kolejności realizacji dwóch przedmiotów (geografia społeczna oraz geografia przemysłu i usług). Zmiany te zostały uwzględnione w sylabusach (treści nauczania, efekty uczenia się, godziny pracy własnej).

Zauważono, że nie ma jasnych wytycznych (ani ustawowych, ani ogólnouniwersyteckich), co do wskazania, które z przedmiotów formalnie obligatoryjnych są traktowane jako fakultatywne.

Z wyjaśnień Działu Nauczania wynika, że zgodnie z powszechną praktyką na Uniwersytecie do liczby punktów ECTS w ramach zajęć do wyboru wlicza się: punkty za przygotowanie pracy dyplomowej i egzamin licencjacki (w programie geografii jest to 10 ECTS), seminaria (4 ECTS) i język obcy (12 ECTS) – w sumie 26 ECTS. Pozostałe 28 punktów student uzupełnia z puli przedmiotów fakultatywnych, zaproponowanych w programie studiów.

W wyniku dyskusji nad treściami nauczania zaproponowano, aby przedmiot do wyboru „dzieje cywilizacji a zmiany środowiska” stał się przedmiotem obligatoryjnym, na miejsce „historii urbanistyki”, która powinna zostać przeniesiona do puli zajęć fakultatywnych. Stwierdzono, że pierwszy z przedmiotów zawiera bardziej uniwersalne treści, adresowane do ogółu geografów, niż „historia urbanistyki”, która jest bardziej specjalistyczna i w związku z tym powinna być kierowana do osób zainteresowanych geografią człowieka.

Po zaaprobowaniu tego wniosku zmieniono również przypisanie ww. przedmiotów do dyscyplin, czyli „dzieje cywilizacji a zmiany środowiska” do dyscypliny historia (pula przedmiotów humanistycznych), a „historia urbanistyki” do dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna.

Wszystkie zaproponowane zmiany zostały zaaprobowane przez obecnych na zebraniu członków Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia.

3. Zaopiniowanie zmian w programie studiów pierwszego stopnia na kierunku gospodarka przestrzenna

Zespołowi zostały przedłożone dokumenty związane z aktualizacją i modyfikacją programu studiów pierwszego stopnia na kierunku gospodarka przestrzenna, w celu jego dostosowania do obecnych wymagań formalnych i realnej sytuacji na Wydziale. Proponowane zmiany, zreferowane przez dr Małgorzatę Wieczorek, zastępcę dyrektora IGRR ds. dydaktycznych, brzmiały następująco:

- usunięcie 1 punkt ECTS za bhp i ppoż.;
- zapewnienie 5 ECTS za przedmioty humanistyczne;
- podniesienie liczby punktów za praktyki zawodowe do 4 ECTS za 120 godzin, czyli 3 tygodnie pracy;
- wyrównanie liczby godzin kontaktowych na ćwiczeniach terenowych, dzięki czemu 1 dzień liczy się jako 6 godzin zajęć kontaktowych, zarówno dla studenta, jak i prowadzącego zajęcia;
- aktualizacja oferty przedmiotów do wyboru.

Pozostałe zmiany dotyczą wprowadzenia korekty godzin dla kilku przedmiotów oraz korektę nazwy. Zmiany te zostały uwzględnione w sylabusach (treści nauczania, efekty uczenia się, godziny pracy własnej).

Wszystkie zaproponowane zmiany zostały zaaprobowane przez obecnych na zebraniu członków Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia.

4. Zaopiniowanie zmian w programie studiów pierwszego stopnia na kierunku turystyka

Zespołowi zostały przedłożone dokumenty związane z aktualizacją i modyfikacją programu studiów pierwszego stopnia na kierunku turystyka, w celu jego dostosowania do obecnych wymagań formalnych i realnej sytuacji na Wydziale. Proponowane zmiany, zreferowane przez dr Małgorzatę Wieczorek, zastępcę dyrektora IGRR ds. dydaktycznych, brzmiały następująco:

- usunięcie 1 punkt ECTS za bhp i ppoż.;
- zapewnienie 5 ECTS za przedmioty humanistyczne;
- usunięcie praktyk zawodowych realizowanych na 6 semestrze studiów i włączenie związanych z nimi efektów kształcenia do praktyk realizowanych na 2 i 4 semestrze;
- wyrównanie liczby godzin kontaktowych na ćwiczeniach terenowych, dzięki czemu 1 dzień liczy się jako 6 godzin zajęć kontaktowych, zarówno dla studenta, jak i prowadzącego zajęcia;
- aktualizacja oferty przedmiotów do wyboru.

Zespół wyraził się z uznaniem na temat **redukcji praktyk zawodowych**. W dyskusji zauważono, że dotychczasowe rozwiązanie powoduje, że dyplomanci mają problem z realizacją praktyk w ostatnim semestrze studiów, gdy przygotowują pracę dyplomową i tuż przed egzaminem dyplomowym.

Zespół zwrócił uwagę na zbyt **dużą rozbieżność liczby godzin za przedmioty fakultatywne**, która w każdym semestrze (module) waha się od 18 do 24 godzin kontaktowych, przy jednakowej liczbie 2 ECTS za każdy przedmiot. Rodzi to problem z ustaleniem sumarycznej liczby godzin zajęć obowiązujących studenta, która przy pięciu modułach może się różnić nawet o 30 godzin w zależności od dokonanych wyborów. Ponadto może dojść do selekcji negatywnej, ponieważ część studentów dokonywać będzie wyboru przedmiotów na podstawie ich wymiaru godzinowego, a nie merytorycznej zawartości treści nauczania.

W związku z powyższym zalecane jest **ujednolicenie wymiaru przedmiotów do wyboru do 20 godzin kontaktowych**, tak jak w programie studiów pierwszego stopnia geografii. Dzięki temu możliwe będzie poszerzenie puli przedmiotów do wyboru dla obu kierunków. W związku z tym należy rozważyć aktualizację puli przedmiotów do wyboru w oparciu o nowy program geografii, z zastrzeżeniem, że jeżeli jakiś przedmiot nie zostanie wskazany w programie studiów, wówczas jego wybór przez studenta będzie wymagał zgody dziekana (§ 21 Regulaminu studiów na UWrocław).

W przedstawionej dokumentacji zauważono, że liczba punktów za **przedmioty humanistycznie** faktycznie wynosi nie 5, ale 6 ECTS („historia gospodarcza z elementami odkryć

geograficznych” 2 ECTS, „historia architektury” 2 ECTS, „historia urbanistyki” 2 ECTS) plus dodatkowe 2 ECTS w puli przedmiotów do wyboru (za przedmiot „historia turystyki”). Ponadto w świetle zmian dokonanych w programie geografii konieczne jest uwzględnienie zmiany statusu przedmiotu „historia urbanistyki”, który stał się przedmiotem fakultatywnym przypisanym do dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna. W związku z tym, że przedmiot ten jest wspólny dla obu kierunków, powinien być przypisany do tej samej dyscypliny. Zespół proponuje przeniesienie „historii urbanistyki” do puli przedmiotów fakultatywnych, a w jej miejsce umieszczenie w ramie „historii turystyki”, która jest przypisana do dyscypliny historia. Tym samym zostanie zlikwidowany deficyt punktów za obowiązkowe przedmioty z dziedziny nauk humanistycznych. Ponadto zdaniem Zespołu treści nauczania w przedmiocie „historia turystyki” bardziej predestynują go do umieszczenia w ramie przedmiotów obowiązkowych, niż specjalistyczną „historię urbanistyki”.

Zwrócono również uwagę na **brak wystarczającego odniesienia do turystyki** w treści nauczania dwóch przedmiotów fakultatywnych:

- „pochodzenie i ewolucja człowieka” (moduł B) – w treściach programowych znalazła się tylko krótka wzmianka dotycząca *Omówienia ich [tj. stanowisk archeologicznych] potencjału turystycznego i wykorzystania tegoż potencjału, zasad zabezpieczania i udostępniania znalezisk związanych z kopalnym człowiekiem*.
- „problemy gospodarowania i ochrony środowiska na obszarach Natura 2000” (moduł E) – brak jakichkolwiek odniesień do turystyki.

Jeśli przedmioty te mają pozostać w programie studiów, należy w treściach programowych uwzględnić w większym zakresie tematykę turystyczną.

Rekomendacje WZJK odnośnie do modyfikacji programu studiów I stopnia turystyki:

1. ujednolicenie wymiaru przedmiotów do wyboru do 20 godzin kontaktowych,
2. aktualizacja puli przedmiotów do wyboru w oparciu o nowy program geografii (ujednolicenie godzin i ECTS),
3. uwzględnienie zmiany dotyczącej przedmiotu „historia gospodarcza z elementami odkryć geograficznych” (patrz niżej *ad* 1, 2, 3),
4. rozważenie możliwości uzupełnienia puli przedmiotów zajęciami z zakresu geoturystyki,
5. aktualizacja koncepcji kształcenia (w tym sylwetki absolwenta), zgodnie z załącznikiem nr 1 do *Zasad projektowania i dokumentowania programów studiów* (Zarządzenie Rektora UWr Nr 158/2019, tekst ujednolicony z uwzględnieniem zmian wprowadzonych zarządzeniami 65/2020 i 126/2020) i przesłanie załącznika wraz ze zmodyfikowanym programem studiów.

Poprawiony program studiów z załącznikami należy przekazać do dyrekcji IGRR do dnia 15 lut 2023, w celu zachowania terminów procedowania modyfikacji programów na UWr (Zarządzenie Rektora UWr Nr 158/2019).

Ad 2, 3 i 4 — Uwaga do opinii o zmianach w programach studiów pierwszego stopnia na kierunkach geografia, gospodarka przestrzenna i turystyka

Zespół zwrócił uwagę na **rozbieżność w opiniowanych programach kierunków: geografia, gospodarka przestrzenna i turystyka**, dotyczącą przedmiotu „historia gospodarcza z elementami odkryć geograficznych”. Jest to przedmiot z dziedziny nauk humanistycznych, którego nazwa oraz opis treści programowych są takie same w przedstawionych dokumentach, co sugeruje, że jest on planowany jako wspólny dla trzech kierunków, na co wskazuje również identyczna forma i czas realizacji (obowiązkowe wykłady w pierwszym semestrze). W dostarczonych dokumentach różni się jego zakres godzinowy oraz przypisane punkty ECTS:

kierunek	liczba godzin	ECTS
geografia	30	3
gospodarka przestrzenna	24	3
turystyka	24	2

Zespół zalecił, aby w porozumieniu z dyrekcją IGRR dokonano odpowiednich zmian w opiniowanych programach trzech kierunków, w celu ujednolicenia ECTS i wymiaru godzin ww. przedmiotu. Pod rozważę podano propozycję 24 godzin wykładu i 3 ECTS na każdym z kierunków. Ponadto zalecono się ponowne przejście opiniowanych programów w celu ujednolicenia liczby godzin i ECTS dla przedmiotów wspólnych dla dwóch lub trzech kierunków.

5. Ankiety studenckie

Ostatnią kwestią poruszaną na spotkaniu były ankiety studenckie służące do ewaluacji zajęć. Od lat poziom zwracalności ankiet jest bardzo niski i oscyluje wokół 10%. W dyskusji przytoczono opinie studentów, którzy zwracali uwagę na brak informacji o działaniach podjętych w wyniku ankiet, zwłaszcza działaniach naprawczych dotyczących konkretnych zajęć lub osób. W celu zwiększenia poziomu wypełniania ankiet studenckich Zespół zarekomendował następujące działania:

- umieszczenie na stronach internetowych Wydziału i obu instytutów grafiki informacyjnej o miejscu (USOSweb) terminie (do 28 lut 2023) wypełniania ankiet,
- wysłanie maili informujących i przypominających o ankiecie ewaluacyjnej,
- zgromadzenie w jednym miejscu na stronie Wydziału informacji dotyczących jakości kształcenia, które to informacje są rozproszone na różnych podstronach. Zakładka „Jakość kształcenia” powinna zawierać m.in. sprawozdania roczne WZOJK (w nich m.in.

syntetyczne omówienie wyników ankiet), akredytacje PKA (raporty samooceny, protokoły itd.), listy nauczycieli nagrodzonych w ostatnich kilku latach przez rektora za działalność dydaktyczną, informacje o celowości wypełniania ankiet i ich sprawczości.

3. Wolne wnioski

Zespół został poinformowany, że Rada Wydziału przyjęła strategię jednostki do 2030, której istotną częścią jest strategia działań w obszarze nauczania. Mimo, że strategia została przyjęta na początku 2023, to już od ponad roku są wprowadzane w życie jej postanowienia, m.in. sukcesywna wymiana najbardziej zużytego sprzętu komputerowego w pracowniach na ul. Kuźniczej (229) i w gmachu głównym UWr (325).

Protokół sporządził Waldemar Spallek

dr hab. Waldemar Spallek
Przewodniczący ZJK WNZKS